

Opettajien näkemyksiä lukion vieraiden kielten suullisen taidon kurssista

LukSuS -
Lukion suullisen kielitaidon kurssin seuranta-
ja tutkimushanke
2010-2012

<http://blogs.helsinki.fi/luksus-projekti/>

Outi Hakola
Helsingin yliopisto
Opettajankoulutuslaitos /
Vieraiden kielten opetuksen
tutkimusryhmä VieKi

Hankkeen tausta ja tarkoitus

- **Rahoittaja:** Opetus- ja kulttuuriministeriö (2010-2012)
- **Yhteistyökumppanit:** OKM, OPH, Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia, SUKOL ry ja sen alueyhdistykset, sekä Helsingin yliopiston Opettajankoulutuslaitos (VieKi ja Koulutuksen arviointikeskus)

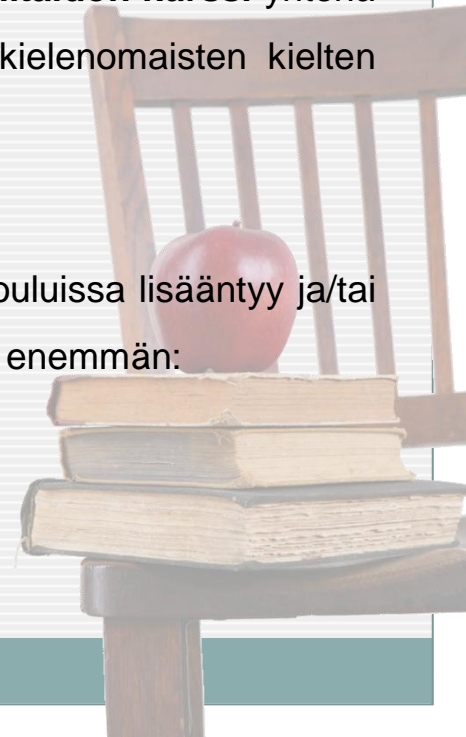

Hankkeen tausta ja tarkoitus

Miksi?

- **Vieraiden kielten puhumisen rooli opetuksessa vaihtelee edelleen suuresti** huolimatta yleissivistävän koulutuksen virallisista opetussuunnitelmaperusteista.
- **1.8.2010 lukiokoulutuksen järjestäjät veloitettiin tarjoamaan suullisen kielitaidon kurssi** yhtenä vieraiden kielten A1- ja B1- oppimäärien, toisen kotimaisen kielen ja äidinkielenomaisten kielten **syventävistä** kursseista: [Opetushallituksen tiedote 18.5.2010](#)
- **Opettajat osittain uuden haasteen edessä**, kun suullisten kurssien määrä kouluissa lisääntyy ja/tai vakiintuu, jolloin arvioinnin yhteismitallisuuteen on kiinnitettävä huomiota entistä enemmän:
  - suullisista kursseista annetaan erillinen todistus, joka sisältää arvion opiskelijan kielellisistä taidoista kyseisessä kielessä

Hankkeen yleiset tavoitteet

- **tuottaa palautetta** opetussuunnitelmiin säädetyn **uudistuksen toteutumisesta** eri puolilla maata
- **kerätä ja muokata sopivia työmuotoja** suullisen kielitaidon opetuksen ja arvioinnin monipuolistamiseksi ja systematisoimiseksi
- **tuottaa tietoa ja toimintatapoja**, jotka tukevat kieltenopettajien peruskoulutusta ja jatkokoulutusta

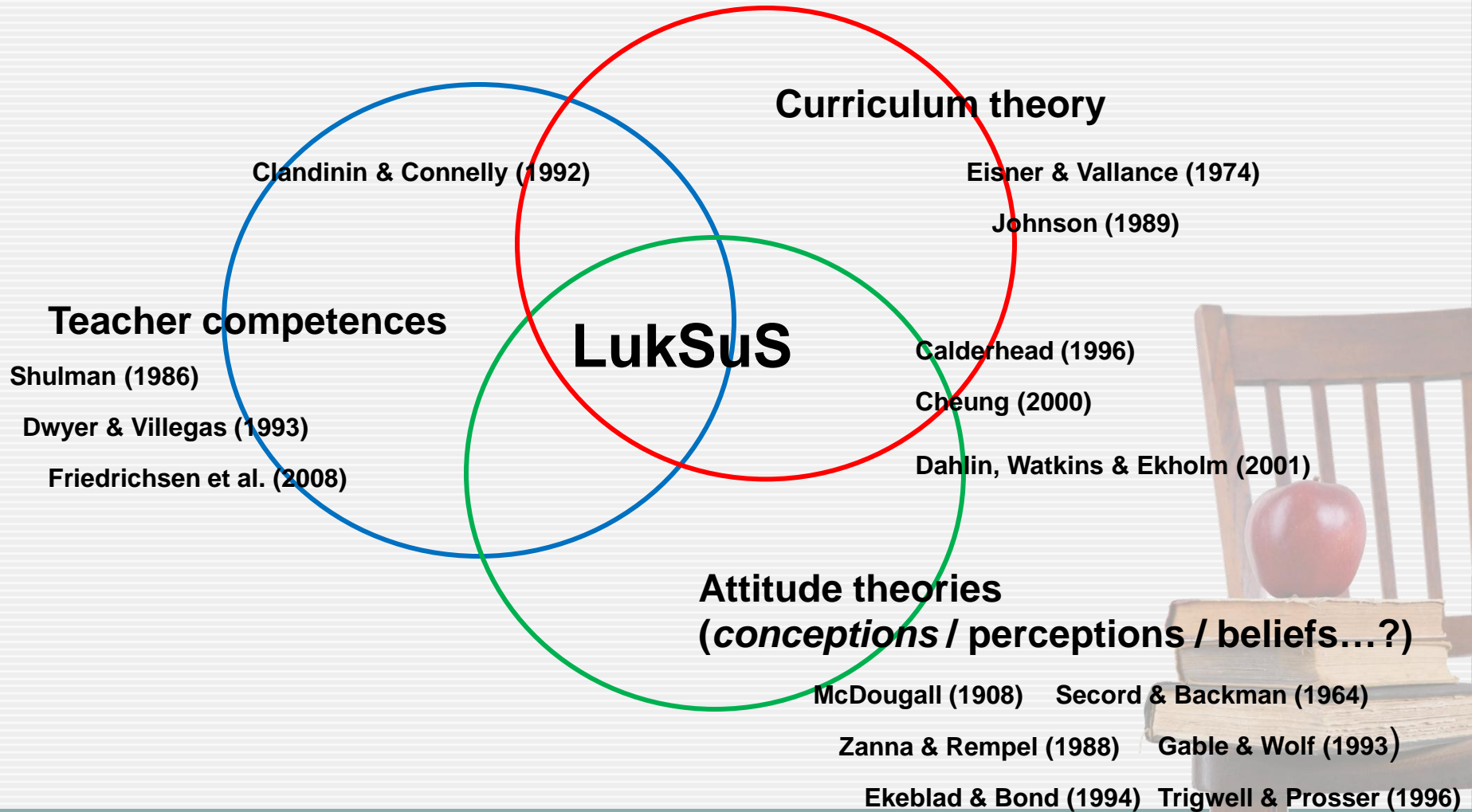
Tutkimusintressi ja tieteellinen ongelma

- **Tutkimusintressinä suullisen kielitaidon opetuksen, opiskelun ja arvioinnin laadun ja käytänteiden parantaminen** osana kielikasvatusta pyrittäessä kohti kulttuurienvälistä toimintakompetenssia.
- Hankkeen **tutkimustehtävä** on **kartoittaa, kuvata ja selittää OPS-perusteiden muutoksen tulkintoja ja toimeenpanotapoja** sekä opettajien että oppilaiden keskuudessa.

Teoria-aineksia

Hankkeen tutkimusongelmat

1. **Mitä käytänteitä, kokemuksia ja *asenteita*** opettajilla ja opiskelijoilla on suullisen kurssin toimeenpanosta suunnittelun, toimintamuotojen ja arvioinnin osalta? (kevät 2011)
2. **Mitä toimintamuotoja** suullisen kielitaidon kurssilla esiintyy?
3. **Minkä tasoisia suorituksia** opiskelijat saavuttavat kurssikokeessa ja mitä suoritukset kertovat opetussuunnitelman toteutumisesta?

→ Lomakekysely keväällä 2011 lukioiden vieraiden kielten opettajille

- ✦ Sähköisesti SUKOL ry:n kautta
- ✦ Tavoitteena tutkia koko perusjoukko

→ Syksy 2011: oma kysely lukioiden opiskelijoille

→ V.2012 luokkahuoneobservoinnit

Hankkeen tutkimusote ja tiedonhankinta

- **Monimenetelmällinen lähestymistapa:**
  - **Määrällinen** kartoitustutkimus → opettaja- ja opiskelijakyselyt
  - **Laadullinen** → avovastausten sisällönanalyysi, observointi, syventävät teemahaastattelut
  - [Tutkimuskysymykset ja tiedonhankinta](#)

Analyysitekniikat

- **Määrällinen data** → tilastolliset tunnusluvut ja jatkoanalyysit
  - Frekvenssit, keskiarvot, moodi, mediaani
  - **Prosenttijakaumat**
  - Hajonnat
  - Ryhmien välinen vertailu
  - Korrelaatiot
  - Jatkoanalyysinä esim. faktorianalyysi ja IRT-perustaiset analyysit
- **Laadullinen data** → sisällönanalyysi, diskurssianalyysi

LukSuS- kyselylomake opettajille

1. Taustatiedot

Koulua koskevat
taustatiedot

Henkilökohtaiset
taustatiedot

Omaa opetusta
koskevat taustatiedot

2. Suullisen kielitaidon kurssit

Näkemykset suullisen
kielitaidon kursseista

Suullisen kielitaidon
kurssien tarjonta koulussa

Suullisen kielitaidon
kurssien toteutuminen
koulussa

Oma kokemus
suullisen kielitaidon
kurssien pitämisestä

3. Työskentelymuodot ja arviointi suullisen kielitaidon kursseilla

Suullisen kielitaidon
kurssit lukuvuonna
2010-2011

Suullisen kielitaidon
kurssit ennen lukuvuotta
2010-2011

4. Suullisten tehtävien koepankki 1.8.2010 jälkeen

5. Suullisen kielitaidon kurssin täydennys- koulutus

Helsingin yliopiston
Koulutus- ja kehittämiskeskus
Palmenian koulutus

Svenska handelshögskolanin
("Hanken")
koulutus

Muun tahon järjestämä
koulutus

Suullisen kielitaidon
täydennyskoulutuksen
kehittäminen

Alustavia tuloksia: Opettajien näkemyksiä suullisen kielitaidon kursseista

Tarpeellisia vai ei?

Pakollisia vai ei?

Opetussisällöt?

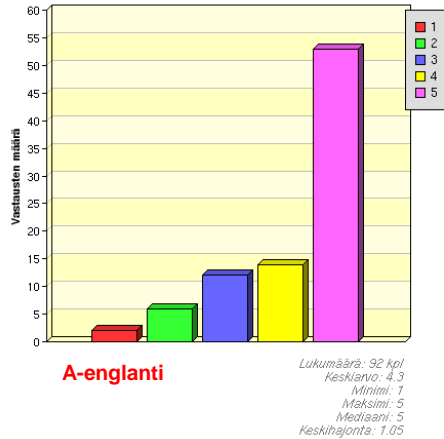
Arviointikäytännöt?

"Miten tarpeellisena pidät suullisen kielitaidon kurseja eri kielissä?"

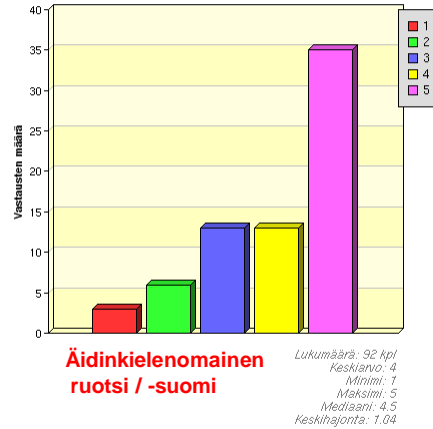
23. Miten tarpeellisena pidät suullisen kielitaidon KURSSEJA eri kielissä?
Vastaa kaikkien kielten osalta asteikolla: 1. ei lainkaan tarpeellinen - 5. erittäin tarpeellinen
A-englanti

Vastausten absoluuttinen jakauma

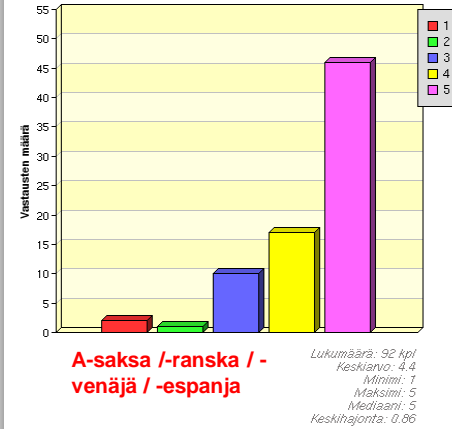
23. Miten tarpeellisena pidät suullisen kielitaidon KURSSEJA eri kielissä?
Vastaa kaikkien kielten osalta asteikolla: 1. ei lainkaan tarpeellinen - 5. erittäin tarpeellinen
Äidinkielenomainen ruotsi / suomi

Vastausten absoluuttinen jakauma

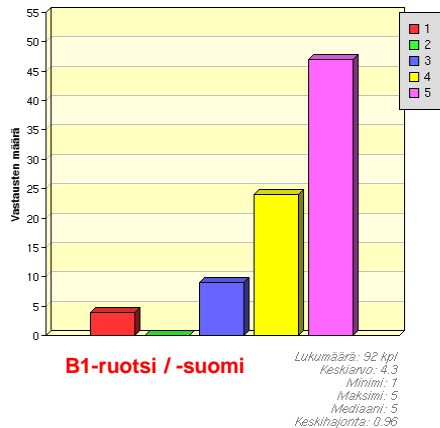
23. Miten tarpeellisena pidät suullisen kielitaidon KURSSEJA eri kielissä?
Vastaa kaikkien kielten osalta asteikolla: 1. ei lainkaan tarpeellinen - 5. erittäin tarpeellinen
A-saksa / -ranska / -venäjä / -espanja

Vastausten absoluuttinen jakauma

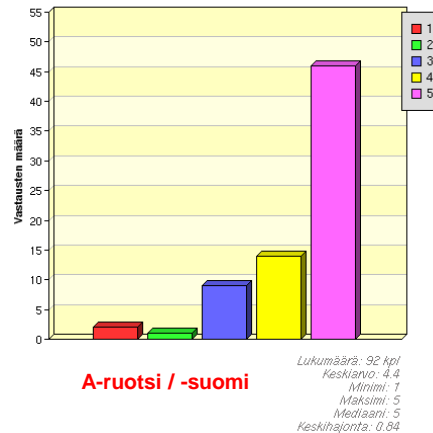
23. Miten tarpeellisena pidät suullisen kielitaidon KURSSEJA eri kielissä?
Vastaa kaikkien kielten osalta asteikolla: 1. ei lainkaan tarpeellinen - 5. erittäin tarpeellinen
B1-ruotsi / -suomi

Vastausten absoluuttinen jakauma

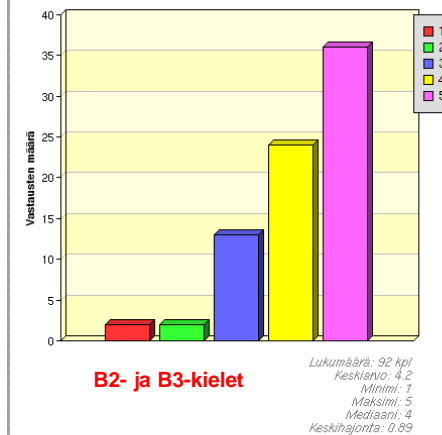
23. Miten tarpeellisena pidät suullisen kielitaidon KURSSEJA eri kielissä?
Vastaa kaikkien kielten osalta asteikolla: 1. ei lainkaan tarpeellinen - 5. erittäin tarpeellinen
A-ruotsi / -suomi

Vastausten absoluuttinen jakauma

23. Miten tarpeellisena pidät suullisen kielitaidon KURSSEJA eri kielissä?
Vastaa kaikkien kielten osalta asteikolla: 1. ei lainkaan tarpeellinen - 5. erittäin tarpeellinen
B2- ja B3-kielien

Vastausten absoluuttinen jakauma

Täysin tarpeettomana
Melko tarpeettomana
Ei selkeää mielipidettä
Melko tarpeellisena
Erittäin tarpeellisena

”Miten tarpeellisena pidät suullisen kielitaidon kurssija eri kielissä?”

→ tulisiko kurssien olla pakollisia?

”Tärkeintä on osata puhua!”

”Suullisesta taidosta on monille **eniten hyötyä elämässä**”

”En puolla yhden osa-alueen opettamista pakollisena kurssia. **Miksei** sitten tehdä **kaikki** muutkin **osaamisen alueet pakollisiksi** omana itsenään: kirjallisuus, kirjoittaminen, jne. Kaikki ei sovi kaikille.”

”Lukio tähtää ylioppilaskirjoituksiin, jotka eivät vaadi suullisen kielen taitoa, vaan ovat todella ajastaan jäljessä eivätkä mittaa todellista kielitaitoa. Opiskelijat olettavat lukion valmentavan heitä mahdollisimman hyvin ylioppilaskirjoituksiin. Heidän **pääsynsä jatkopaikkaan riippuu liiaksi ylioppilaskirjoituksista** nykyisessä systeemissä.”

”Opiskelun ilo voi kadota, ja **jos on todella ujo**, voi tällainen kurssi olla piinallista”

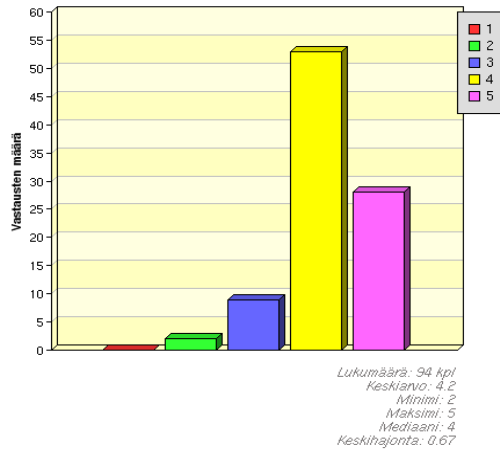
”**Kieli on ensisijaisesti kommunikaatiota.**”

”Miten keskeisinä pidät seuraavia osa-alueita suullisen kielitaidon kurssien opetussisällöissä?”

26. KIELI 1. Miten keskeisinä pidät seuraavia osa-alueita suullisen kielitaidon kurssien OPETUSSISÄLLÖISSÄ? (Vastaa asteikolla 1. ei tärkeä - 5. hyvin tärkeä)

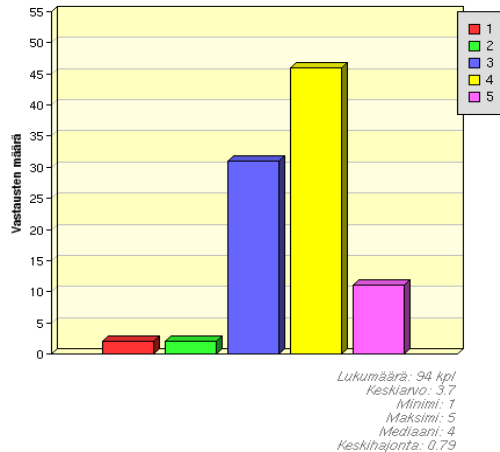
Vastausten absoluuttinen jakauma

26. KIELI 1. Miten keskeisinä pidät seuraavia osa-alueita suullisen kielitaidon kurssien OPETUSSISÄLLÖISSÄ? (Vastaa asteikolla 1. ei tärkeä - 5. hyvin tärkeä)

sanaston ja rakenteiden laajuus

Vastausten absoluuttinen jakauma

sujuvuus

ääntäminen **”hyvin tärkeä” 28%** / **”melko tarpeellinen” 58%**

sanaston ja rakenteiden laajuus

oikeakielisuus

vuorovaikutustaidot

kohdekulttuurin mukainen viestintä

puheviestinnän strategiat

sujuvuus

ääntäminen

sanaston ja rakenteiden

laajuus **”hyvin tärkeä” 12%** / **”melko tarpeellinen” 48%**

oikeakielisuus

vuorovaikutustaidot

kohdekulttuurin mukainen viestintä

puheviestinnän strategiat

Ei tärkeä

Melko tarpeeton

Ei selkeää mielipidettä

Melko tarpeellinen

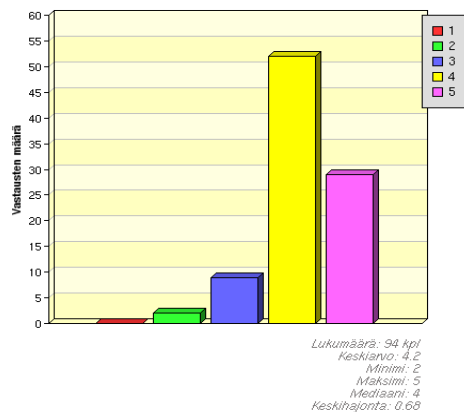
Hyvin tärkeä

"Miten tärkeinä pidät seuraavia käytänteitä suullisen kielitaidon arvioinnin kannalta?"

1.

29. Miten tärkeinä pidät seuraavia KÄYTÄNTEITÄ suullisen kielitaidon arvioinnin kannalta? (Vastaa asteikolla: 1. täysin tarpeettomana - 5. erittäin tarpeellisena)
opettajan antama suullinen palaute yksilö- tai ryhmäsuorituksesta

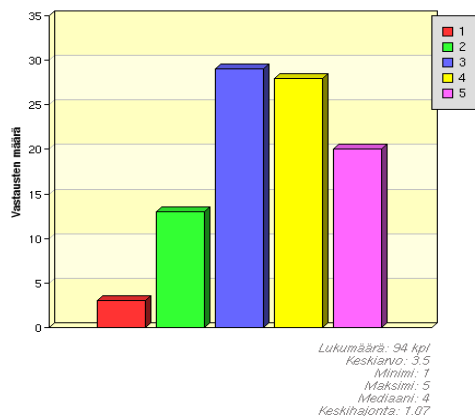
Vastausten absoluuttinen jakauma

2.

29. Miten tärkeinä pidät seuraavia KÄYTÄNTEITÄ suullisen kielitaidon arvioinnin kannalta? (Vastaa asteikolla: 1. täysin tarpeettomana - 5. erittäin tarpeellisena)
opettajan antama kirjallinen palaute yksilö- tai ryhmäsuorituksesta

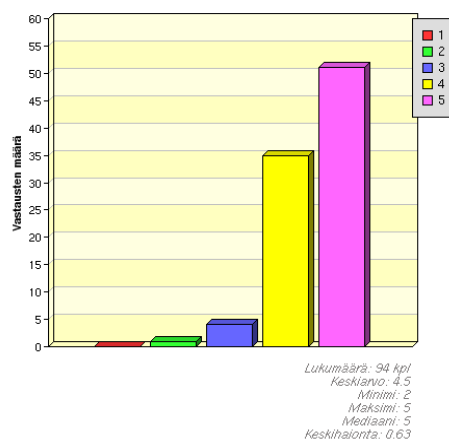
Vastausten absoluuttinen jakauma

3.

29. Miten tärkeinä pidät seuraavia KÄYTÄNTEITÄ suullisen kielitaidon arvioinnin kannalta? (Vastaa asteikolla: 1. täysin tarpeettomana - 5. erittäin tarpeellisena)
yleinen tuntiaktiivisuus

Vastausten absoluuttinen jakauma

puhennytteiden tallennus ja kommentointi kielisalkkuun tai vastaavaan
vertaispalautteen antaminen parikeskustelun jälkeen
vertaispalautteen antaminen ryhmäkeskustelun jälkeen
vertaispalaute esitelmän tms. jälkeen
kirjallinen itsearviointi
kirjallinen parin tai ryhmän antama palaute
palautekeskustelu kurssin lopuksi: opettaja ja oppilas
palautekeskustelu oppilasryhmän kesken kurssin lopuksi
1.opettajan antama suullinen palaute yksilö- tai ryhmäsuorituksesta
2.opettajan antama kirjallinen palaute yksilö- tai ryhmäsuorituksesta
3.yleinen tuntiaktiivisuus

Täysin tarpeettomana
Melko tarpeettomana
Ei selkeää mieltä
Melko tarpeellisena
Erittäin tarpeellisena

Suomalaista kielipolitiikkaa käytännössä

JONI JA VANHEMPANSA,
TIINA JA MATTI CURLING :

EI MEIDÄN JONI
OTA A2-KIELTÄ.
ON NIIN TYÖLÄSTÄ.

JA ENGLANNILLA
PÄRJÄÄ.

JA KUN SE
RUOTSIKIN
VIE JONIN
KAPASITEETIN.

JA KOULUA
ÖLISI YHTENÄ
PÄIVÄNÄ KAKSI
TUNTIA PIDEMPÄÄN.

JONI N. 25 VUOTTA
MYÖHEMMIN :

YRITYSKOULUTUS OY

VIHAAN
VANHEMPIANI!

MIKSI, ÄITI?
MIKSI, ISÄ?

... UN, DEUX, TROIS...

... AUS, BEI, MIT...

Anders

[HTTP://WWW.KIELIVERKOSTO.FI/IMG/JOURNALCOMICS/11.JPG](http://www.kieliverkosto.fi/img/journalcomics/11.jpg)

KIITOS!

TACK!

THANK YOU!

DANKE!

<http://blogs.helsinki.fi/luksus-projekti/>